

תפ"ח 47080/10/14 - מדינת ישראל נגד סאמר דוויק, אחמד עוידה, מוחמד עסילה

בית המשפט המחוזי בירושלים
תפ"ח 47080-10-14 מדינת ישראל נ' דוויק ואח' לפני כב' השופטים דוד מינץ; כרמי
מוסק; עירית כהן

בעניין: מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז
ירושלים, עוה"ד אביה גליקסברג ועמית לוי

המאשימה

נגד

1. סאמר דוויק
2. אחמד עוידה
3. מוחמד עסילה ע"י ב"כ עו"ד יעקב קמר

הנאשמים

גזר דין

כתב האישום והכרעת הדין

1. כתב אישום הוגש כנגד שלושת הנאשמים בגין ביצוע בצוותא חדא עבירת רצח ועבירת גרימת חבלה חמורה
בנסיבות מחמירות וכן בגין עבירת הדחה בחקירה (נאשמים 1 ו-2). הנאשמים כולם כפרו בעבירות שיוחסו להם ונשמעה
פרשת ההוכחות עד תומה.

בכתב האישום סופר כי נאשמים 1 ו-2 יחד עם אדם בשם מוחמד ג'נידי הגיעו יחדיו לסעוד נפשם במסעדה בענאתא.
לאחר מכן השלושה חברו לנאשם 3 ולאדם נוסף, ונסעו ברכב מסוג רנו לכיוון חנות נעלי הספורט בענאתא, שם שהה
המנוח באותה שעה. נאשם 3 נהג ברכב ובדרכם לחנות החליפו נאשמים 1 ו-2 את מקומותיהם, כך שנאשם 1 ישב
במושב הקדמי ליד הנהג. הרכב התקדם לעבר פתח החנות והגיע למקום כאשר המנוח יצא ממנה. נאשם 1 יצא מרכב
הרנו כשהוא חבוש כובע גרב לראשו והוא רעול פנים. הוא ניגש לרכבו של המנוח וירה בו מטווח קצר והרגו. כן פצע את
האדם שישב לצד המנוח בשם מוחמד עבדו (להלן: "עבדו"). נאשם 1 חזר לרכב הרנו אשר נמלט מהזירה בנסיעה
מהירה לעבר מגרשו של מר זיאד קסאס בכפר עקב. בעת ההימלטות, נאשם 2 כיסה את פניו עם כובע גרב וירה מספר
ריות מבעד לחלון הרכב.

2. לאחר הרצח ביקש נאשם 1 מאדם אחר, שיבוא לאסוף את כל יושבי רכב הרנו עם רכב מסוג גולף מכפר עקב.

עמוד 1

בכפר עקב, בסמוך לביתו של קסאס, השליכו נאשמים 1 ו-2 את בגדיהם לפח האשפה. בהמשך, ובשעת לילה מאוחרת, נקרא קסאס על ידי נאשם 3 להתייצב לפני נאשם 1, אשר הורה לו לדווח למשטרה שרכב הרנו נגנב ושלא יספר כי הרכב היה אצלו באותו הלילה. נאשמים 1 ו-2 גם הורו לג'נידי שלא יספר דבר על אשר אירע.

3. בהכרעת הדין מיום 30.3.16 הורשע נאשם 1 בעבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"); בעבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 לחוק בנסיבות סעיף 335(א)(1) לחוק; ובעבירת הדחה בחקירה, לפי סעיף 245(א) לחוק. נאשם 2 זוכה מעבירת רצח ומעבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, אך הורשע בעבירת סיוע לרצח ולעבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 300(א)(2) וסעיף 333 בנסיבות סעיף 335(א)(1) לחוק, בצירוף סעיף 31 לחוק. כן הורשע בעבירת הדחה בחקירה לפי סעיף 245(א) לחוק. אף נאשם 3 זוכה מעבירת רצח ומעבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות וכן מעבירת הדחה בחקירה, אך הורשע בעבירת סיוע לרצח ולעבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 300(א)(2) וסעיף 333 בנסיבות סעיף 335(א)(1) לחוק בצירוף סעיף 31 לחוק.

תסקירי נפגעי העבירות

4. על פי בקשת המאשימה הוגשו שני תסקירי נפגעי עבירה. תסקיר אחד אודות בני משפחתו של המנוח והתסקיר השני אודות עבדו. בתסקיר אודות בני משפחתו של המנוח עלה כי אמו של המנוח נמצאת במצוקה עקב רציחת בנה. תחום הנזק הראשוני והנרחב של האם הינו אבדן הבן באירוע טראומתי והיא תיארה כי מאז מות בנה היא חשה פעמים רבות שהיא רוצה למות. היא תיארה את נזקיה במישור התפקודי היום יומי ואת השינויים שהיא חווה באורח חייה. היא מרוכזת בכאבה ובאבלה ומתבודדת. גם אחותו של המנוח כבת 14 סובלת מהשכול והאבל של האם וקיים אצלה קושי רב בהתמודדות במשימות גיל ההתבגרות נוכח אבדן אחיה. אחיו של המנוח כבן 26 תיאר אף הוא את הקשיים היום יומיים שלו בשל מות אחיו.

5. בתסקיר אודות עבדו מתוארת פגיעתו מהירי ברגליו. מאז הפגיעה הוא לא חזר לעבודה סדירה. ההתרשמות ממנו הייתה כי האירוע היה טראומתי ביותר עבורו. בעוד שלפני האירוע היה אדם שניהל אורח חיים שגרתי, מאז הפגיעה לא הצליח לחזור לשגרת חייו. על פי המתואר, רגלו גובסה במשך חמישה חודשים במהלכם לא היה יכול לדרוך על רגליו ובני משפחתו נשאו אותו על ידיהם וסייעו לו בפעולות יום יומיות. לאחר הסרת הגבס, נזקק לקביים למשך כשלושה וחצי חודשים ורק לאחר מכן הצליח ללכת בצליעה מלווה בכאבים וקושי משמעותי בהליכה עצמאית. אז החל בטיפול פיזיותרפי והוא ממשיך בטיפול עד היום. הוא תיאר כי זמן קצר לפני פציעתו רכש משאית בשותפות עם חבר בעזרת הלוואות. אלא שבעקבות הפגיעה ואי יכולתו לעבוד, נאלץ למכור את חלקו במשאית והפסיד סכומים ניכרים בשל כך. על פי ההערכה, עקב מצבו התלתי במשפחתו, קיימת פגיעה משמעותית בדימוי העצמי והגברי שלו דבר הפוגע באיכות חייו היום יומיים וזאת בנוסף למוגבלויותו הפיזיות. בנוסף קיימות אצלו תופעות המאפיינות פוסט-טראומה המורכבות מתסמינים של עירעור יתר ודריכות מתמדת, פלישה וחודרנות של זיכרונות ומחשבות וצמצום והימנעות מפעולות שונות. גם קיימת פגיעה בחיי המשפחה שלו.

טיעוני הצדדים לעונש

6. בטיעוניה ב"כ המאשימה ביקשה להשית על נאשם 1 עונש של מאסר עולם על עבירת הרצח ושבע שנות מאסר נוספות בגין ביצוע עבירת גרימת החבלה החמורה ועבירת ההדחה בחקירה, וכן מאסר על תנאי. בנוסף ביקשה שיושת על נאשם 1 תשלום פיצויים בשיעור המקסימלי הנקוב בסעיף 77 לחוק העומד כיום על ₪ 258,000 לטובת עיזבון המנוח וסכום נוסף של ₪ 100,000 לטובת עבדו שנחבל קשות באירוע.

7. לטענתה, עונש מאסר עולם הינו עונש חובה בעבירת רצח, מתחם העונש הראוי בעבירת חבלה חמורה נמצא בטווח שבין 6 ל-10 שנות מאסר בפועל ומתחם העונש הראוי בעבירה של הדחה בחקירה נמצא בטווח שבין שנה לשנתיים מאסר בפועל. במקרה זה בשים לב לכך שמצד אחד קיימת חפיפה מסוימת בין העבירות שנעברו כולן באירוע אחד ולעברו הפלילי הנקי של נאשם 1, ומצד שני לכך שהנאשם לא הביע חרטה והוא אינו ראוי להקלה בעונשו, הקלה המגיעה למי ששיתף פעולה בהליך, ראוי כי בגין שתי העבירות האמורות, יושתו עליו שבע שנות מאסר כאמור. לטענתה, אין מניעה שיושתו עונשים נוספים בגין ביצוע עבירות נוספות על אדם אשר נגזר עונשו למאסר עולם. באשר לשיעור הפיצוי, היא הטעימה כי בגין עבירה של רצח בכוונה תחילה, מקובל להשית את הסכום המקסימלי הקבוע בחוק, כאמור.

8. באשר לנאשמים 2 ו-3, נטען כי מתחם הענישה בעבירה של סיוע לרצח נמצא בטווח שבין 14 ל-20 שנות מאסר בפועל. במקרה זה נוכח עברם הפלילי של הנאשמים ונוכח העובדה שגם הם לא הביעו חרטה על מעשיהם ולא שיתפו פעולה, יש להשית על כל אחד מהם 17 שנות מאסר בפועל ומאסר על תנאי בגין עבירה זו. לטענת ב"כ המאשימה מתחם העונש הראוי בעבירה של סיוע לעבירת גרימת חבלה חמורה עומד על ארבע שנות מאסר ולכן בשים לב לכך שהעבירות בוצעו במסגרת אירוע אחד, יש להשית על נאשם 2, 20 שנות מאסר בפועל הואיל והוא הורשע גם בעבירה של הדחה בחקירה ואילו על נאשם 3 יש להשית 19 שנות מאסר בפועל. כן ביקשה כי כל אחד מהנאשמים יישא בתשלום פיצויים בסך מחצית הסכום המקסימלי הקבוע בחוק, היינו סך של ₪ 129,000 לטובת עיזבון המנוח ו-50,000 ₪ נוספים לטובת עבדו.

9. מנגד, הדגיש ב"כ הנאשמים, בעיקר, את האפליה והאכיפה הבררנית אשר נוקטת המאשימה כלפי הנאשמים, וזאת לעומת התייחסות המאשימה כלפי מי שרצח את אביו של נאשם 1. כנגד אותו אדם הוגש כתב אישום בבית משפט זה (תפ"ח 41991-09-13) במסגרתו הואשם בעבירת רצח, בגרימת חבלה בכוונה מחמירה ובנשיאת נשק שלא כדין. באותו הליך הגיעו הצדדים לכלל הסדר טיעון במסגרתו הומר האישום מעבירת רצח לעבירת הריגה והושת על הרוצח עונש מאסר בפועל של 18 שנה ו-5 חודשים, מאסר על תנאי ופיצוי לאשת המנוח בסך ₪ 25,000 בלבד. לטענת ב"כ הנאשמים ראוי היה שגם במקרה זה תתייחס המאשימה כלפי הנאשמים באותה מידה של חמלה, ודאי מקום בו נאשם 1 הינו קורבן למעשיו של רוצח אביו. עוד הלין ב"כ הנאשמים על הרשעת שלושת הנאשמים וטען רבות אודות הכרעת הדין.

10. באשר לנאשם 1 טען ב"כ הנאשמים כי אין הכרח להשית עליו מאסר עולם ואפשר להטיל עליו עונש מופחת הואיל והוא נכנס לגדרו של סעיף 300א(ג) לחוק. נאשם 1 איננו "הרוצח" אליו התכוון המחוקק ולכן אין לבוא עמו חשבון. נהפוך הוא, הוא קרבן של נסיבות אשר נכפו עליו. במסגרת האפליה והאכיפה הבררנית אותה נוקטת המאשימה כלפי נאשם 1, אין גם מקום להשית עליו עונש מאסר נוסף במצטבר למאסר העולם בגין ביצוע העבירות הנוספות בהן הורשע. ודאי מקום בו לא היה לו יסוד נפשי לפגוע בעבדו אשר נפגע ככל הנראה מקליעים תועים או מקליעים אשר

פגעו בתחילה במנוח. אין גם מקום להחמיר עם הנאשם על עבירת ההדחה בחקירה אשר נבעה מבהלה שאחזה בו. באשר לפיצויים שמבקשת המאשימה להשית על הנאשם, הרי שבעבירות רצח, רק במקרים קיצוניים יש להשית על הנאשם פיצויים במצטבר לעונש מאסר עולם. מה גם שבמקרה זה משפחת המנוח זכתה להענקת פיצויים בשפע מכל מי שחשדה שהיה מעורב ואפילו באופן מזערי כמסייע בביצוע הרצח. בעניין זה אין גם מקום להסתמך על תסקירי נפגעי העבירה אשר הינם בגדר "ברכה לבטלה" כדבריו, ואינם ממליצים על פסיקת פיצויים. בכל מקרה אין מקום לפצות אחרים על הירצחם של אחיהם. יש גם להסתכל על התמונה השלמה ולשים לב לנזק שנגרם לנאשם ולמשפחתו, נזק אשר ניתן היה ללמוד אודותיו ביתר שאת לו בית המשפט היה נעתר לבקשת הנאשם שיוכן תסקיר נפגע עבירה אודותיו ואודות משפחתו בשל הירצחו של אביו. כך אין מקום לפצות את עבדו אשר הינו בעל עבר פלילי ו"מפיל" את כל תחלואיו ובעיותיו שהיו לו טרם האירוע על הפציעה שנגרמה לו באירוע. בכל מקרה, הוא קיבל פיצוי נאות על נזקיו ולו ניתנה האפשרות לחקור את עורך התסקיר, דבר ששלל אותו בית משפט, ניתן היה להעמיד את הדברים על דיוקם. לכן, לטענתו, יש להשית על נאשם 1 עונש זהה לעונש אשר הושת על רוצח אביו, היינו 18 שנות מאסר בפועל ללא עונשים מצטברים אחרים.

11. לגבי נאשמים 2 ו-3 טען ב"כ הנאשמים כי יש לשחררם לאלתר מפני שהם כבר ריצו את תקופת המאסר שראוי להטיל עליהם בהיותם נתונים במעצר מאז תחילת ההליך. בכל מקרה אין להחמיר בעונשם של נאשמים אלו מפני שניהלו את התיק עד תומו, נוכח העובדה שהם הואשמו בעבירת רצח וזוכו ממנה.

12. באשר לנאשם 2 טען ב"כ הנאשמים כנגד הכרעת הדין בעניין עבירת הסיוע לרצח בה הורשע. אך גם על פי ממצאי הכרעת הדין, תרומתו לאירוע הייתה מזערית ביותר. כל אשר עשה לפי מה שנקבע, היה לפנות את מקומו בקדמת המכונית לטובת נאשם 1 וביצוע ירי באוויר לאחר הרצח תוך כדי הימלטות מהזירה. ב"כ הנאשמים נמנע מלציין לפני בית המשפט את מתחם הענישה ההולם לשיטתו בעניינו של נאשם 2 מפני שלטענתו לא ניתן להצביע על מתחם ענישה בעבירת סיוע לרצח משום שיש לדון כל מקרה לגופו בהיות המקרים שונים זה מזה. בנוסף טען ב"כ הנאשמים כנגד הכרעת הדין בעניין הרשעת נאשם 2 בעבירת גרימת חבלה חמורה וטען כי לא ניתן היה להרשיע אותו בביצוע עבירה זו בשל העדר יסוד נפשי. בכל מקרה, יש לקחת בחשבון שלא הייתה לנאשם 2 כל נגיעה לסכסוך שהיה קיים בין משפחת נאשם 1 לבין משפחתו של המנוח, וכי נאשם 2 שילם מחיר כבד מאוד על היקלעותו למקום האירוע באקראי. נאשם 2 אדם צעיר בעל עבר פלילי זניח ולא רלוונטי שבגין טעות קטנה בשיקול הדעת מצא עצמו מורשע בעבירות חמורות ביותר. בכל מקרה העונש אשר ביקשה המאשימה להשית עליו חורג מכל מתחם סביר והינו מוגזם הואיל ותרומתו של נאשם 2 לרצח ולחבלה החמורה בעבדו הייתה זניחה ביותר. לפיכך, גם אין מקום להשית עליו כל חיוב כספי, לא כלפי עיזבון המנוח ולא כלפי עבדו.

13. באשר לנאשם 3, הדברים שפורטו בעניינו של נאשם 2 נכונים לגביו ביתר שאת. תרומתו והסיוע שהעניק לנאשם 1 כביכול, היו זניחים ביותר. גם הוא נקלע למקום באקראי ועשה את אשר עשה לאחר שקיבל הוראות מנאשם 1, וכל שעשה היה עצירה במקום האירוע והימלטות ממנו לאחר מעשה. הסיוע שהעניק לנאשם 1 לפי הטענה היה סיוע טכני בלבד ולא מעבר לכך. לכל היותר ניתן לייחס לו טעות בשיקול הדעת. כפי שעלה מהראיות, נאשם 3 אדם חלש "כאסקופה הנדרסת" לרגליו של נאשם 1. הוא בעל נפש עדינה ומסכן. העונש אשר המאשימה מבקשת להשית עליו מוגזם לחלוטין שעה שהוא שילם ביוקר בכך שהגישו נגדו כתב אישום חמור ממנו זוכה. מדובר באדם פשוט העובד בחברת גז של נאשם 1 והתלוי בו וכל שהייה נוספת שלו בבית הסוהר עלולה להמיט עליו אסון של ממש. פשיטא כי גם

אין להשית עליו חיוב כספי כלשהו.

דין והכרעה

14. נקדים ונאמר כי מקומן של טענות הנאשמים כלפי הכרעת הדין באכסניה אחרת ולא כאן. כמו כן, הנאשמים אינם נפגעי עבירה או קורבנות ההליך, כי אם מבצעייהן של העבירות. לפיכך הם אינם זכאים לתמוך את טיעוניהם בתסקיר נפגעי עבירה לפי סעיף 187(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"). על כן גם דחינו את בקשתם לעריכת תסקיר מעין זה במסגרת החלטתנו מיום 7.4.16. לכל היותר הנאשמים יכלו לבקש עריכת תסקירים לפי סעיף 37 לחוק העונשין, דבר שלא נעשה וממילא לא ניתן אודות מי מהם. הנאשמים היו יכולים גם להביא עדים מטעמם או למסור הודעה בלי להיחקר עליה לפי סעיף 189 לחסד"פ, אך גם את זכותם זו הם לא ניצלו. ובאשר לטענות ב"כ הנאשמים על תסקירי נפגעי העבירה, משנדחתה בקשתו לחקור את עורכי התסקירים, עמדה בפני ב"כ הנאשמים האפשרות לבקש הסבר או השלמה לאמור בהם לפי סעיף 191 לחסד"פ אך גם את זה הוא לא עשה. לפיכך, שעה שהנאשמים ויתרו על הזכויות הניתנות להם על פי דין, אין להם בעניינים אלו להלין אלא על עצמם.

ועתה לגופו של עניין.

15. בהתאם לתיקון מס' 113 לחוק, על בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם, בהתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו, ובמדיניות הענישה הנהוגה. עם זאת, בהתאם להוראות החוק, יש להתחשב לא רק בסוג העבירה שבוצעה, אלא גם בנסיבות ביצועה ובמידת אשמתו של הנאשם. גם אין זה מן הנמנע כי לאותה עבירה יהיו כמה מתחמי ענישה שונים הנגזרים מן הנסיבות הספציפיות שבהן נעברה (ע"פ 8641/12 סעד נ' **מדינת ישראל** (5.8.13)).

נאשם 1

16. תחילה אפוא לעבירת הרצח. כאמור בסעיף 300 לחוק, הנמצא אשם בעבירת רצח דינו מאסר עולם ועונש זה בלבד. אכן ניתן להשית עונש מופחת ממאסר עולם בנסיבות שפורטו בסעיף 300 לחוק. אלא שלא נמצא בסיס לטענת ב"כ הנאשמים כי נאשם 1 נכנס לגדרו של ס"ק (ג) לסעיף האמור, שכן לא הוכח שהוא היה נתון במצב של מצוקה נפשית קשה עקב התעללות חמורה מתמשכת בו או בבן משפחתו בידי המנוח. אכן היה קיים סכסוך משפחתי לא פשוט בין משפחתו של נאשם 1 לבין משפחתו של המנוח, אך אין בדל ראייה לכך שהמנוח התעלל בנאשם או בבני משפחתו, ודאי שלא באופן חמור ומתמשך. קשה גם להלום את טענת נאשם 1 כיום, שהרצח בוצע מתוך מצוקה מקום שבו גרסתו הייתה כי לא עשה מאומה ובמצב שבו לא הובאה כל ראיה מטעמו אודות הסיבה שהניעה אותו לפגוע בנרצח. בכל מקרה אין מקום להניח הנחות לטובת הנאשם שלא הוכחו (השוו: ע"פ 3372/11 **קצב נ' מדינת ישראל** (10.11.11)). מכאן שיש להשית על נאשם 1 בשל ביצוע עבירת הרצח, מאסר עולם.

17. ובאשר לשאלת הטלת עונשים נוספים על הנאשם במצטבר בשל ביצוע העבירות האחרות המיוחסות לו. צודקת ב"כ המאשימה כי אין מניעה להטיל עונשים נפרדים ומצטברים בגין עבירת הרצח ובגין העבירות האחרות

המיוחסות לנאשם (וראו לדוגמא: ע"פ 8962/12 **נחמיאס נ' מדינת ישראל** (31.8.16); ע"פ 6535/01 **קוזירוב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(3) 563(2003)). כמו כן, מתחם הענישה אמור להביא בחשבון את המעשים הרבים המיוחסים לנאשם, גם אם נכון לראות בהם חלק מרצף של אירוע אחד (ע"פ 4748/14 **זילחה נ' מדינת ישראל** (20.11.15)). לפיכך יש לקבוע גם את מתחם העונש ההולם לעבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות בהן החבלה נגרמה כשהעברין נושא נשק חם וכן את מתחם העונש לעבירת הדחה בחקירה המיוחסות לנאשם 1.

18. בעניין זה הוגשה פסיקה אך ורק מטעם המאשימה. מתוך פסיקה זו עולה כי מתחם העונש בגין עבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות המחמירות נמצא בטווח שבין חמש לשמונה שנות מאסר בפועל (ע"פ 6383/12 **חאלד נ' מדינת ישראל** (29.9.14)). אלא שמתחם זה נכון בדרך כלל כאשר גרימת החבלה החמורה לנפגע הייתה מכוונת, שלא כבמקרה זה, בו הנאשם 1 אכן היה מודע לכך שעבידו אשר ישב בקרבה לנרצח עלול היה להיפגע מכדור תועה, אולם מעשיו היו מכוונים לפגוע בנרצח ולא בעבידו. לפיכך נראה כי יש לקבוע מתחם שונה מזה שהציעה המאשימה ועיון בפסיקת בית המשפט מגלה כי במקרה שבו לא הייתה כוונה תחילה לפגוע בעוברי אורח, מתחם הענישה, כאשר עבירת גרימת החבלה החמורה מצטברת לעבירת הרצח, עומד על מספר שנות מאסר בודדות (וראו: ע"פ 8828/08 **ניאזוב נ' מדינת ישראל** (3.2.11)).

19. ובאשר לעבירת הדחה בחקירה. גם בעניין עבירה זו, רק המאשימה הגישה פסיקה וב"כ הנאשמים נמנעו מלעשות כן. אלא שעיון בפסקי דין חדשים יותר מאלו שהפנתה ב"כ המאשימה (ע"פ 436/79 **פרנקו נ' מדינת ישראל**, פ"ד ל"ד(1) 593 (1980); ע"פ 670/80 **אבו חצירה נ' מדינת ישראל**, פ"ד ל"ה(3) 681 (1981)) מגלה, שמתחם הענישה נמצא בטווח של מאסר של מספר חודשים בעבודות שירות ועד לשנת מאסר בפועל (וראו: תפ"ח (מחוזי ב"ש) 26879-11-12 **מדינת ישראל נ' בן שטרית** (4.4.16)).

20. משנקבע מתחם העונש ההולם, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם בתוך אותו מתחם בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, בהתאם להוראות סעיף 40ג(ב) לחוק. ראשית יאמר כי לא קיימת נסיבה לקולא בכך שנאשם 1, על פי הנתען נקם את נקמת דם אביו. כפי שנקבע בפסיקה: "במדינת חוק לא ניתן להשלים עם המנהג של 'נקמת דם', ויש להוסיקו. משכך אין ליתן משקל לקולא בעת גזירת הדין לעובדה שהמעשים בוצעו כ"נקמת דם" של בן משפחה" (ע"פ 6095/08 **סלומון נ' מדינת ישראל** (29.12.08); ע"פ 865/09 **חמאד נ' מדינת ישראל** (10.12.09)). כן לא מצאנו שהמאשימה נקטה באכיפה בדרגת ובאה חשבון עם נאשם 1 ולא עשתה כן עם אלו אשר הרגו את אביו. אין לגזור גזירה שווה בין הריגת אביו של נאשם 1 לבין מקרה זה, שכן הנידון אינו דומה כלל לראייה. כבר קבענו במסגרת החלטתנו מיום 1.2.16 שכדי לטעון אכיפה בדרגת יש להצביע על זהות עניינים ונסיבות דומות. אלא שעיון בכתב האישום שהוגש כנגד הורג אביו של נאשם 1 מגלה שאין זהות, לא בנסיבות ולא בעובדות בינו לבין המקרה שלפנינו. בכתב האישום שלפנינו הוזכר אותו מקרה המתואר בכתב האישום שהוא כחומר רקע וכמניע לביצוע העבירות המיוחסות לנאשמים בתיק זה. כך ולא יותר. זהו הקשר היחיד הקיים בין שני התיקים. כפי שקבענו עוד, אין מקום באכסניה זו להיכנס לשיקולי המאשימה להמיר את העבירה שיוחסה לנאשם דהתם מרצח להריגה ומכאן לגזור את הצורך להקל בעונשם של הנאשמים בתיק זה. אדרבה, עיון בכתב האישום בתיק האמור מגלה כי מדובר היה באירוע "מתגלגל" במסגרתו אכן נהרג אביו של נאשם 1, אך אין המדובר במקרה כמו מקרה זה בו נאשם 1 יצא לדרך תוך תכנון מוקדם, הצטייד ברכב מילוט ובכלי ירייה הכול תוך כוונה תחילה להמית את המנוח.

21. לקולא יש לומר שאין לנאשם 1 עבר פלילי, ולמעט האירוע המתואר ניהל ככל הנראה אורח חיים נורמטיבי. חרף גילו הצעיר, בשנות העשרים המוקדמות של חייו ולאחר הריגת אביו נטל את עסקו של אביו לידיו והפך למפרנס העיקרי של משפחתו.

22. בשים לב לכל האמור, בנוסף לעונש מאסר העולם אשר הושת על נאשם 1, אנו משיתים עליו 4 שנות מאסר בגין ביצוע העבירה של גרימת החבלה החמורה ועבירת הדחה בחקירה, במצטבר.

23. ובאשר לחיוב הנאשם בפיצויים, בשאלה זו קיימת כאמור מחלוקת קוטבית בין הצדדים. בעוד שהמאשימה טוענת שבעבירת רצח יש לפסוק את הסכום המקסימאלי הקבוע בחוק, ב"כ הנאשמים טוען כי דווקא במקרה שבו מוטל עונש מאסר עולם, יש להימנע מלחייב את הנאשם גם בפיצויים.

24. למרות "מיקומו הגיאומטרי" של חיוב נאשם בפיצויים בחוק ופסיקתם במסגרת ההליך הפלילי שבו אין הנפגע צד להליך, מדובר בפיצויים אזרחיים במהותם אשר נועדו לשפות את הנפגע על הנזק והסבל שנגרם לו ולא בהשתתפות עונש נוסף על הנאשם. מדובר בעניין שבשיקול דעת ובית המשפט יכול להימנע מפסיקת פיצויים או לקבוע סכום פיצויים בשיעור הנראה לו כנכון (ע"פ 1076/15 **טווק נ' מדינת ישראל** (7.6.16)). מדובר כדברי בית המשפט ב"פ"שרה בין שני שיקולים מנוגדים - מחד גיסא, הרצון להקל על נפגעי העבירה בקבלת פיצוי על נזקיהם, ומאידך גיסא, הכרה במגבלותיו של ההליך הפלילי כהליך שבו לא מתקיים בירור ממשי על היקף הנזק של קורבן העבירה, וממילא לא חלים עליו כל הכללים והכלים של דיני הנזיקין לפסיקת פיצויים" (שם, פסקה 12 לחוות דעת השופטת ברק-ארז; וראו גם: ע"פ 7090/15 **חליפה נ' מדינת ישראל** (25.8.15)). לפיכך, נהיר כי אין ממש בטענה כי אין מקום לחייב נאשם בעבירת רצח בתשלום פיצויים אלא רק במקרים קיצוניים. אדרבה, דווקא במקרים כגון אלו בהם נגדם צעיר בימים וברור ששיעור הפיצויים הנזקיים המגיעים לנפגעי העבירה יעלו על השיעור המקסימאלי הקבוע בחוק, ניתן ביתר קלות לפסוק את אותו סכום לטובת נפגעי העבירה. כך במקרה זה, נוכח הנזקים שפורטו בתסקיר אודות עבדו, יש רגליים מוצקות לסברה, כי שיעור נזקיו יעלה על 100,000 ₪. סכום זה יחולק בין שלושת הנאשמים באופן יחסי לחלקם בנזק.

ובשולי עניין זה נציין, כי חרף טענת ב"כ הנאשמים, לא שמענו בסופו של יום במסגרת טיעונינו לעונש ריכוז הסכומים ששולמו לטובת עיזבוננו של המנוח או לטובת עבדו.

25. לפיכך, אנו מחייבים את נאשם 1 בתשלום פיצויים לטובת עיזבוננו של המנוח בסכום של 258,000 ₪ ובתשלום פיצויים לטובת עבדו בסכום נוסף של 70,000 ₪.

נאשם 2

26. כאמור, ב"כ המאשימה טענה כי מתחם הענישה ההולם בעבירת סיוע לרצח נמצא בטווח שבין 14 ל-20 שנות מאסר בפועל. אלא שצודק ב"כ הנאשמים בעניין זה, כי חומרת העונש ובכלל זה אורכה של תקופת המאסר שיש להטיל על המסייע לביצוע עבירה הינו כעוצמת הסיוע ותרומתו למבצע העיקרי (וראו למשל: ע"פ 4592/15 **פדידה נ' מדינת ישראל** (8.2.16)). קשה גם לקבוע גבולות נוקשים למתחם הענישה ההולם בעבירות מסוג זה, למרות שנקודת המוצא

צריכה להיות לפי הקבוע בסעיף 32 לחוק (וראו: ע"פ 8598/14 אלמליח נ' מדינת ישראל (1.3.15)).

27. במקרה זה כאמור, נקבע כי נאשם 2 ידע על כוונותיו של נאשם 1 והצטייד מראש באקדח ובכובע גרב. עם זאת תרומתו הממשית לביצוע העבירות על ידי נאשם 1 התבטאה רק בהחלפת המקום איתו ברכב ובביצוע הירי בעת ההימלטות. מתחם העונש ההולם במקרה מעין זה נמצא בטווח של 5 עד 10 שנים מאסר בפועל בגין הסיוע לעבירת הרצח ובטווח של בין שנה אחת לשנתיים בגין הסיוע לעבירת גרימת החבלה החמורה (וראו: ע"פ 4770/14 אגייב נ' מדינת ישראל (5.11.15); תפ"ח (מחוזי ת"א) 2953-02-12 מדינת ישראל נ' דלו (19.7.16)).

28. ובאשר לנסיבות הספציפיות בעניינו של נאשם 2. קיימת לו הרשעה אחת בעבירת שימוש בכוח או באיומים למנוע מעצר בחודש יוני 2011 ובעבירת העלבת עובד ציבור מחודש אוגוסט 2014. הוטל עליו מאסר על תנאי של שלושה חודשים למשך שנתיים שלא יעבור על עבירה כלפי עובד ציבור. למעט המפורט לעיל, לא שמענו אודות נסיבותיו האישיות והמעט שנוכל לומר עליו הוא, כי הוא עמד לימינו של נאשם 1, הן בכל ליל האירוע והן במרוצת כל הליכי החקירה והמשפט שלאחריו, כולל ביצוע עבירת ההדחה בחקירה בה הורשע.

29. בשים לב לכל האמור, אנו מטיילים על נאשם 2 עונש מאסר בפועל של 9 שנים בניכוי ימי מעצרו, וכן שנתיים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מבית הסוהר כאשר התנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות כלשהי. הן ישלם נאשם 2 פיצויים לטובת עיזבון המנוח סכום של 55,000 ₪, ולטובת עבדו סכום נוסף של 15,000 ₪.

נאשם 3

30. גם נאשם 3 הורשע כאמור בסיוע לביצוע העבירות של נאשם 1. מתחם העונש לגביו, זהה אפוא למתחם העונש שנקבע לגבי נאשם 2.

31. לנאשם 3 קיימת הרשעה אחת בגין עבירות של ניסיון לגניבת רכב והחזקת כלי פריצה מחודש ספטמבר 2011. בגין ביצוע עבירות אלו הוטל עליו מאסר בפועל למשך שישה חודשים ומאסר על תנאי. כמו כן, על פניו הסיוע שנאשם 3 העניק לנאשם 1 היה גדול יותר מהסיוע שהעניק לו נאשם 2, בכך שהסיע את נאשם 1 לזירה ומילט אותו ממנה. אלא שמנגד הרושם שהתקבל ממנו היה כי יש לא מעט אמת בטענת ב"כ הנאשמים שנאשם 3 חי מתוך ידו של נאשם 1 וסמוך על שולחן משפחתו, וכי הוא סר למרותו של נאשם 1 ולכן בשקלול כולל העונש לגביו בכל הנוגע לעבירות שהוא הורשע בהן, צריך להיות זהה לעונשו של נאשם 2.

32. בשים לב לאמור, אנו מטיילים על נאשם 3, 8 שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו וכן שנתיים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים ממועד שחרורו מבית הסוהר כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות כלשהי. בדומה לנאשם 2, גם נאשם 3 ישלם פיצויים לטובת עיזבון המנוח סכום של 55,000 ₪ ולטובת עבדו סכום נוסף של 15,000 ₪.

סיכום

33. לסיכום אנו גוזרים על נאשם 1 מאסר עולם ו-4 שנות מאסר בפועל במצטבר. כמו כן, אנו מחייבים את נאשם 1 בתשלום פיצויים לטובת עיזבונו של המנוח בסכום של 258,000 ₪ ובתשלום פיצויים לטובת עבדו בסכום נוסף של 70,000 ₪.

על נאשם 2 אנו גוזרים עונש מאסר בפועל של 9 שנים בניכוי ימי מעצרו וכן שנתיים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מבית הסוהר כאשר התנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות כלשהי. כמו כן, אנו מחייבים את נאשם 2 בתשלום פיצויים לטובת עיזבונו של המנוח בסכום של 55,000 ₪ ובתשלום פיצויים לטובת עבדו בסכום נוסף של 15,000 ₪.

על נאשם 3 אנו גוזרים עונש מאסר בפועל של 8 שנים בניכוי ימי מעצרו וכן שנתיים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים ממועד שחרורו מבית הסוהר כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות כלשהי. כמו כן, אנו מחייבים את נאשם 3 בתשלום פיצויים לטובת עיזבונו של המנוח בסכום של 55,000 ₪ ובתשלום פיצויים לטובת עבדו בסכום נוסף של 15,000 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ו אלול תשע"ו, 29 ספטמבר 2016, בנוכחות המתייצבים.

עירית כהן, שופטת

כרמי מוסק, שופט

דוד מינץ, שופט